

Politik Bilim

“Ulus Yıkıcılığı Zamanları”

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

“Uluslar, dünyanın bugünkü koşullarına uygun olarak ve yeniden inşa ediliyorlar! Çünkü, kapitalizm ve emperyalizm çağında, yani uluslar çağında yaşıyoruz, hâlâ!” [O. Bursalı]

Orhan Bursalı'nın yeni kitabının adı böyle; yazarın kendi sözcükleriyle, “...*Ulusalçılık Üzerine Yeni Bir Manifesto Denemesi*”... Kitabı elimize alır almaz, Bursalı'nın, “*özellikle, bilim ve teknoloji üretimi ile ülkenin inşası*” konusunu işleyeceği başka bir kitap üzerinde çalıştığını da öğreniyoruz. Eh, böyle bir konu üzerinde çalışıyorsa, ‘ulusalcılık’ gibi kavramların bazılarımızca sürekli lânetlendiği bir zamanda, işe, bu kavramları irdelemekle başlamasından daha doğal bir şey olmazdı. Çünkü bu kavramlar bu ülkede lânetleniyor ama, hangi ülkenin bilim ve teknolojiyle ilgili politika metnini inceleseniz, her metnin, âdeta bir ‘ulusalcılık’ manifestosu olduğunu görürsünüz.

Hepsinde iddia, bilim ve teknolojiye cereyan eden uluslararası yarışta, kendi ulusunun önlerde koşmasını sağlamaktır. Bu, hep yazıyorum, görünürde bilim ve teknolojiye yetkinleşme yarışıdır ama aslında, önde koşanların dünya pazarlarındaki rekabet üstünlüklerini sürdürebilmek; geriden gelenlerinse böylesi bir üstünlüğe erişmek için yaptıkları bir yarışır... Görüldüğü kadar masum da değildir; çünkü yarışanların ana hedefi, bütün bir dünya coğrafyasında ya da bir bölümünde kendi hegemonyalarını sürdürebilmek ya da kurabilmektir... Bunu da nerden mi çıkarıyorum? Yarıştaki ulusların, bilim ve teknolojiye kazandıkları üstünlüklerini aynı zamanda askerî bir üstünlüğe dönüştürme yönündeki çabalarından... Bilim ve teknolojinin en ileri düzeyde kullanıldığı alan “savunma” araç, gereç ve sistemleridir. Onun içindir ki, bilim ve teknolojiye yetkinleşmek, rekabet üstünlüğünü sürdürebilmek ya da kazanabilmek kadar, kendi teknolojisine dayanarak her geçen gün daha yüksek bir silâh gücüne erişebilmek de demektir...

Mâdemki küreselleşiyoruz ve bu süreç sonunda ulusal devletlerin hükmü kalmayacak, o zaman bu ülkeler halâ niçin kendi bağımsız askerî güçlerini sürdürme ya da oluşturma çabasında bu denli hırslılar? Bursalı'nın kitabından da çıkarabileceğiniz yanıtı kendi anladığım biçimde ifade edeyim: Çünkü ‘küreselleşme’ denilen süreç, bilim ve teknoloji gücünü, dolayısıyla ekonomik gücü elinde tutan ulusların ulusal motifleriyle örülmektedir. Askerî güç, süreci böyle örebilmenin güvencesidir.

Aslında, ‘küreselleşme süreci’ uluslararası hukukta da güçlülerin ulusal çıkarlarını gözeterek şekilde, **Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması**'yla (1994) güvence altına alınmıştır. Bu anlaşmayla, uluslararası ticaretin önündeki ulusal kaynaklı korumacılık engellerinin kaldırılması ve ‘serbest ticaret’in bütün dünyada geçerli tek norm hâline getirilmesi sağlanmıştır. Aynı anlaşmayla, patent ve benzeri fikrî mülkiyet haklarını bütün dünyada güvence altına alan ve devletin hangi ekonomik etkinlik alanlarına, ne ölçüde ve hangi koşullarla destek sağlayabileceğinin kurallarını belirleyip bu kurallara uymayan devletlere uluslararası düzeyde uygulanacak yaptırımları ortaya koyan bir hukuk düzeni de getirilmiştir.

Sanayileşmekte gecikmiş, bilim ve teknolojiye geri kalmış bir ülkenin, devlet mekanizmasını, kaybettiği zamanı telâfi için kullanabilmesi; bu anlaşmayı şu ya da bu biçimde çiğneyip kendi pazarını, kendi doğal kaynaklarını korumaya kalkması imkânsızdır. Kalkarsa ne olur? Ne olacağı açıkça sergileniyor. Küreselleşme süreci, sürecin başını çekenlerin askerî güçlerini koruyor! Söylemeyi unuttuyordum. Söz konusu anlaşma, ülkelerin kendi silâh sanayilerini geliştirebilmek için her türlü devlet sübvansiyonunu kullanabilmeleri önünde herhangi bir engel teşkil etmemektedir.

Onun içindir ki, ekonomik gücü elinde bulunduranlar ‘küreselleşme’ görüntüsü ardında kendi ulusal çıkarlarını kollayan bir dünya düzeni kurmanın peşindeyken; ulusal sınırların ortadan kalktığı ve

bunun asgarî şartı olan **savaşız ve sömürsüz** bir dünyanın kurulması yönünde ortalıkta hiçbir emare yokken, hem de böyle bir dünyanın kurulması için herhangi bir siyasî mücadele yolu göstermeksizin, sâdece Türklerin 'ulusalcı' tutumlarına karşı çıkılmasını anlamak güçtür. Bursalı'nın kitabı bunların hatırlanabilmesi için iyi bir vesile oldu...

CBT. 29 Temmuz 2011